

βαντακώνω (I) ἀμάρτ. *βαδακώνω* Ζάκ. *βαδακώνου* Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαντάκα*.

1) Κάμνω δέμα εἰδῶν ἱματισμοῦ κττ. Κεφαλλ. 2) ἔνω Ζάκ.

βαντακώνω (II) Στερελλ. (Ἀγρίν.) *βαντακώνου* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαντάκι*.

Σχηματίζω μέγαν ὀρμαθὸν ἐκ μικροτέρων ὀρμαθῶν φύλλων καπνοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξαρθῶ ἐνθ' ἄν.: "Αμα ρίζ' ὀρουσιὰ θὰ βαντακώσουμι Αἰτωλ.

βανταλάχος ὁ, Ἦπ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βάνταλος*.

1) Τυραννικὸς ἄνθρωπος, καταπιεστής: *Μᾶς κόπηκες βανταλάχος!* (μᾶς ἔγινες τύραννος!) 2) Διαιτητής, συνήγορος: *Δὲ σὲ βάνω βανταλάχο!*

Βάνταλος ὁ, ΓΞενοπ. Μυστικ. Βαλέρ.² 49 *Βατελᾶς* Μύκ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βάνδαλος*.

1) Ὁ ἔχων κακὴν συμπεριφορὰν, ἀγροῖκος Μύκ. 2) Ἀδαῆς τοῦ καλοῦ, ἀκαλαίσθητος ΓΞενοπ. ἐνθ' ἄν.: "Αν καὶ νεόπλουτος, δὲν πιστεύω νὰ ᾖναι τόσο Βάνταλος ποῦ νὰ θελήσῃ νὰ χαλάσῃ τὴ φατσάδα (τὴν πρόσοψιν).

βάνω, *βαίνω* Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἴγιν. Εὐβ. (Κάρυστ. Κύμ. Λίμν.) Ἦπ. Κρήτ. Μέγαρ. Πελοπν. (Δημητσάν. Κιάτ. Λιγουρ. κ.ά.) Ὑδρ. — ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 38 καὶ 240 *βαίνου* Β.Εὐβ. Θεσσ. Στερελλ. (Ἀράχ.) Τσακων. κ.ά. *βάνω* κοιν. *βάνου* βόρ. ἰδιώμ. καὶ Σκῦρ. Τσακων. Ἀόρ. ἔβανα σύνηθ. ἤβανα πολλαχ. Προστ. β' πληθ. *βάντε* πολλαχ. Μέσ. ᾠόρ. βῆκα Ἦπ.

Τὸ μεσν. *βάνω*. Πβ. Πρόδρομ. 4,271 (ἐκδ. Hesselring-Pernot) «καὶ βάνω τὸ χερίσιν μου, συντρίβω καὶ τσακίζω, | ἐβγάνω τὸ ὀλοκόκκινον, νὰ ᾖρες βαφέαν ὁμοιάζω». Τοῦτο προήλθεν ἐκ τοῦ ἀρχ. *βαίνω* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *βάλλω*, πρὸς ὃ ἐταυτίσθη σημασιολογικῶς. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 232 κέξ. Ὡς ᾠόρ. τοῦ ρ. πλὴν τοῦ ἔβανα καὶ ἤβανα χρησιμοποιεῖται πολλάκις καὶ τὸ ἔβαλα, περὶ οὗ ἰδ. *βάλλω*.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἐρχομαι, μόνον κατ' ᾠόρ. βῆκα Ἦπ.: *Βῆκε κἀνένας σήμερα ἀπὸ τὸ χωριό; — Ἀκουσα ποῦ βῆκανε, μὰ ποιὸς καὶ ποιὸς ἦταν δὲν ξέρω.* 2) Φέρω τινὰ Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.): Φρ. *Ἡ ὥρα τότε βάνει* (πλησιάζει νὰ ἔλθῃ) Κρήτ. 3) Καταρρίπτω ἐν πάλῃ Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ.) Μύκ. κ.ά.: *Τὸν βάνω Μύκ. Τὸν βάνου Βελβ. Βλάστ.* 4) Ρίπτω Κεφαλλ.: Φρ. *Βάνω τοῖς πετρεῖς* (πετροβολῶ). 5) Βάλλω τι πού, τοποθετῶ κοιν.: *Βάνω κάθε πρᾶμα 'ς τὴ θέσι του. Βάνω τὸ φαεῖ 'ς τὸ τραπέζι κοιν. Βαίνει μπροστὰ μὲ μὲγάλη πέτρα* (ἐκ διηγ.) Ἀθῆν. (παλαιότ.) *Βαίνω τὴ σκαμιγιά 'ς τὴ λεκάτη Μέγαρ.* || Φρ. *Βάνω κρασί* (ἐναποθηκεύω γλεῦκος πρὸς οἶνοποιάν) κοιν. *Βαίνω σταυρὸ τὰ χέρια* (τὰ σταυρώνω) Πελοπν. *Βαίνω 'ς τοῖς μοῖρες τὸ παιδί* (ἐτοιμάζω τὸ παιδί τὴν τρίτην νύκτα τῆς γεννήσεώς του καὶ εὐπρεπίζω τὴν οἰκίαν διὰ νὰ ἔλθουν αἱ μοῖραι καὶ ὀρίσουν τὴν τύχην του) Αἴγιν. *Βαίνω νὰ μάθω τὸ ριζικό μου ἢ βαίνω τὰ ριζικά μου* (φρ. κληρομαντείας ἢ τοῦ *κλήδονα*) αὐτόθ. *Τοῦ τὰ βαίνω τὰ γυαλιὰ* (εἶμαι καλύτερός του) ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 240. *Βάνω κρέας* (γίνομαι εὐτραφής, σαρκοῦμαι) Κίμωλ. *Βάνω λάδι* (πληροῦμαι ἐλαίου, ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς ἐλαίας) αὐτόθ. *Βάνω 'ς τὸ νοῦ μου* (ἀποφασίζω) Κρήτ. *Τοῦ βάνω ψωμί* (τοῦ στρώνω τραπέζι) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) *Βάνω τοῦ δεῖνα ψωμί* (τοῦ βάλλω εἰς τὴν πήραν) Κρήτ. *Βάνω τὴ*

στράτα ἐμπρὸς μου (ἐκκινῶ) αὐτόθ. *Βάνω πόδα* (ὑποσκελίζω) αὐτόθ. *Βάνω τὰ βούγια 'ς τ' ἁλώνι* (ἀρχίζω ν' ἁλωνίζω) αὐτόθ. *Βάνω τὰ πόδια μου 'ς τὸν ὦμο* (τρέχω ἀστραπιαίως) Ζάκ. *Βάνω τὰ πόδια 'ς τ' ἀφτιά* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἀθῆν. Πελοπν. (Μάν.) *Βάνω κρασί* (ἀνοίγω βαρέλλι πρὸς πώλησιν) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) *Βάνω θεμέλια* (θέτω βάσεις καλὰς πρὸς εὐδοκίμειαν) αὐτόθ. *Βάνω τὰ νύχια μου 'ς τ' ἁλάτι* (θυσιάζομαι πρὸς χάριν τινός) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) *Βάνω καρτέρι* (καιροφυλακτῶ, ἐπὶ κυνηγίου) Ἦπ. *Βάνω ζευγάρι* (λαμβάνω ἀντὶ ἡμερομισθίου ἄροτρον πρὸς ὀργωσιν τοῦ ἀγροῦ μου) Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) *Βάνου ζιβγάρ* (ἀποστέλλω εἰς τὸν ἀγρὸν ζευγὸς ἀροτριώντων βοῶν) Στερελλ. (Λεπεν.) *Βάνω προμήθεια* (προνοῶ) Τῆν. *Βάνω ἀπάνω* (ἀρχίζω ἢ διεγείρω, ἐξωθῶ) Κεφαλλ. *Βάνω 'ς τὴν πλάτη τὴ δουλειὰ* (προσπαθῶ μετ' ἀγωνίας) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *Βάνω τὸν ἀργαλειὸ* (ταξινομῶ τὸν στήμονα ἐπὶ τοῦ ὕφαντικου ἱστοῦ) αὐτόθ. *Βάνω ἀργαστήρι* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἰων. (Κρήν.) *Βάνω τὸ ἔνα μ'* (κινῶ πάντα λίθον πρὸς ἐπιτυχίαν) Ἦπ. *Βάνω κρασί τ' ἀμπέλι* (χρησιμοποιῶ πρὸς οἶνοποιάν τὰς σταφυλὰς τοῦ ἀμπελῶνος) Κρήν. *Βάνω πόδι* (ἐν παιδιᾷ καθ' ἣν πρὸς ἐκλογὴν συντροφῶν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο ὁμάδων προχωροῦν ἀπὸ ὀρισμένης ἀποστάσεως πρὸς συνάντησιν ἀλλήλων θέτοντες πρῶτον τὸν ἀριστερόν πόδα καὶ κατόπιν τὸν δεξιὸν καὶ λέγοντες *βάνω, βάνεις* καὶ οὕτω καθεξῆς, ὅστις δὲ πρῶτος πατήσῃ τὸν ἄλλον δικαιούται νὰ λάβῃ σύντροφον ὅποιον θέλει) Πελοπν. (Τρίπ.) *Βάνω μπασιτόνι* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μαντίν.) *Βάνω βίγλα* (ἀρχίζω νὰ ὠριμάζω, ἐπὶ τῶν σταφυλῶν) Πελοπν. (Κορινθ. Τρίκκ.) *Βάνου κουκούλλ'* (καταγίνομαι εἰς τὴν σηροτροφίαν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Βάνου χέρ'* (ἀναμειγνύομαι) Σαμοθρ. *Τὸν βάνω 'ς τὸ κεφάλι μου ἢ ἀπάνου ἀπ' τὸ κεφάλι μου* (τὸν ἐκτιμῶ) Πελοπν. (Αἴγ.) *Τὸν βάνω μαντήλι* (ἀποδίδω εἰς τινὰς λόγους ἢ πράξεις, τῶν ὁποίων εἶναι ἀμέτοχος) Κρήν. *Βάνω 'ς τὰ μιτόχτενα* (ἐμπλέκω εἰς παγίδα, ἀπατῶ, ζημιώνω) Κρήτ. *Τὸν βάνου 'ς τοῦ στόμα* (τὸν κακολογῶ) Μακεδ. (Βλάστ.) *Τὸ βάνω 'ς τὸ πιτό* (ἀρχίζω νὰ πίνω) Ἦπ. κ.ά. *Τὸν βάνω χερ'κὸ* (ἀρχίζω νὰ ὑβρίζω) Πάρ. (Λεῦκ.) *Δὲν τοῦ βάνου* (δὲν τὸ παραδέχομαι) Μακεδ. (Σισάν.) *Τοῦ βάνω χέρι 'ς τὴν ἐξυπνάδα* (τὸν ὑπερτερῶ) ΓΞενοπ. Θεάτρ. 3,117. *Χρέη τότε βάνουμε* (θὰ τοῦ χρεωστοῦμε) Πελοπν. (Μάν.) *Τὸ βάνω 'ς τὸ φτυάρι* (μετὰ τὴν διὰ δικράνου λίκμησιν τοῦ σίτου ἀρχίζω τὴν διὰ πτυαρίου) Κύθηρ. *Βάν' οὐ κινὸς* (βρέχει) Μακεδ. (Πάγγ.) *Βάνει ἀέρα* (ὡς ὑποκείμενον ἐνν. ὁ καιρὸς, ἦτοι ἀρχίζει νὰ φυσᾷ) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *Βάνουν ἀέρα οἱ στερεῖς* (πνέει ἀπὸ γειος ἄνεμος) αὐτόθ. *Βάν' ὁ νοῦς* (ἀναπολεῖ) Ἦπ. *Ἡβανα βουλή* (ἀπεφάσισα) Κρήτ. || Παροιμ.

Πᾶρε καὶ μὴ βάνης, | εὐκόλα τὸν πάτο πιάνεις (ἐπὶ τοῦ ἀσώτου) Ἦπ.

"Οποῖος βγάνει καὶ δὲ βάνει | γρήγορα τὸν πάτο πιάνει (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. || Ἄσμ.

Βαίνουν 'ς τὴν ἄκρη σίδερο, 'ς τὴ μέση τὸ μολύβι καὶ ἀπάν' ἀπάνω δάλσαμο γιὰ τὴν ἑλαφροσύνη

Πελοπν.

"Οντας βαίνης τ' ἄσπρο φέσι μὲ τὴ φούντα τὴ χρυσοῇ, *τρέμ' ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ μ' ὅλα τ' ἄστρα του μαζί*

Ἦπ.

Βαίνει τὰ δάση πίσω τῇ καὶ τὰ βουνὰ ἐδρὸς τῇ

Κρήτ.

Νύχτα σελλώνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλιγώνει,

βαίν' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαματένια

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 38.

